

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Fosamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine preste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna peti-vratila (širina 88 mm) za okraj 20 vin., večkrat po dogovoru.

50. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 24. junija 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/1.

Deželni zbor kranjski.

Ker so časniki v petek sklenili, ustaviti poročanje o razpravah deželnega zbora, dokler se ne izpolnijo njih zahteve glede primerne prostora, tudi mi, solidarno z ostalimi časniki, nismo objavili poročila. »Slovenec« je vendar imel obširno poročilo, katero je sestavil kak klerikalni poslanec. »Slovenčev« poročevalca pač ne zadene nobena krivica, ampak od izdajateljstva lista je to pač umazana konkurenca.

V sledečem reproduciramo, kar je poročal »Slovenec« od zadnjega petka:

Iz kroga deželnih poslancev se nam poroča: Danes se je sešel deželni zbor kranjski, da reši poročilo ustavnega odseka glede na izpremembo deželnega reda in deželnozbornskega volilnega reda. Dotično poročilo smo že objavili v celoti.

Začetkom seje stori obljubo poslanec dr. Zitnik, ki je bil začetkom letošnjega zasedanja nujno zadržan na Dunaju kot član proračunskega odseka.

Deželni glavar g. Šuklje naznani, da deželno sodišče zahteva za izročitev poslanca Filipa Sumpčiča radi žaljenja časti. Predsednik izjavi, da bode v eni prihodnjih sej izvoljen imunitetni odsek.

Dalje naznani g. glavar, da je idrijski poslanec Gangl vložil nujni predlog, ki predlaga: 1. Deželni zbor stoji neizprosno in neomajno na stališču splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice; 2. stoječ na tem stališču odklanja predloženi načrt ustavnega odseka; 3. ustavni odsek naj do jeseni izdela nov načrt dež. reda in dež. volilnega reda na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice; 4. v ta namen ostani ustavni odsek tudi nadalje v permanenci.

Z ozirom na to, da je poslanec Gangl sam podpisal ta nujni predlog in torej nima po pravilniku določenih pet podpisov in da je to vprašanje itak sedaj na dnevnem redu, izjavi deželni glavar, da more predlagatelj v razpravi govoriti v označenem smislu ter staviti svoje predloge.

Dr. Šustersič obširno utemeljuje predloženi načrt, ki izpreminja dosedanj deželni red in deželnozbornski volilni red. Načrt je sad kompromisa. Zato ž njim nobena stranka ni popolnoma zadovoljna. Pač pa najde vsaka stranka v načrtu tudi zase koncesijo. In to je razlog, ki je omogočil kompromis. S tem kompromisom se moramo za sedaj zadovoljiti do trenutka, ko bode mogoča splošna volilna pravica tudi za deželni zbor.

Veseli pa smemo biti tega uspeha tudi zato, ker smo po dolgotrajnem, šestletnem boju izvojevali vsaj načelo splošne in enake volilne pravice, ki je izraženo v novi splošni kuriji. Omogočeno bode vsem slojem prebivalstva sodelovanje pri deželni zakonodaji in upravi. Upravičeno je torej upanje, da prične deželni zbor zopet redno delo v blagor skupne domovine. (Živahno odobravanje.)

Grof Barbo izjavi v imenu nemškega veleposestva, da glasujejo za načrt, ki je sad kompromisa med strankami. Veleposestvo je sicer prikrajšano v moralnem in materialnem oziru. (Klici: Oho!) Vendar pa ne odklanja volilne reforme, ker goji upanje, da se pomnoži število kmečkih zastopnikov, ki imajo več skupnih gospodarskih koristi s kmečkim prebivalstvom.

Dr. Triller v imenu narodno-napredne stranke se je potrudil z vsemi močmi, da bi izbrisal spomine na nemško-slovensko napredno zvezo. Posrečilo se mu to seveda ni, ker so pregloboko zarisani v zgodovini ustavnega življenja naše ožje domovine. Naj se dr. Triller še tako ogreva, da bi izbrisal narodni madež svoje stranke, omiva vedno le zamorca. Narodno-napredna stranka je imela prilike dovolj, da o pravem času ustavi obstrukcijo, ki je bilo le skrajno bojno sredstvo za uvedbo splošne in enake volilne pravice. Dr. Triller torej zvoni po toči, ako danes jadikuje in tarna proti obstrukciji, s katero so ravno njegovi pristasi onemogočili to, kar je danes sad kompromisa med strankami. Sicer pa dr. Triller odpira že odprta vrata, ako S. L. S. razlaga pomen in važnost splošne in enake volilne pravice. Pove naj javnosti pota in sredstva, kako je mogoče doseči ta smoter, pa smo skupaj vsaj v tem vprašanju. Vendar pa tudi dr. Triller ne taji, da je danes zgodovinski dan za deželo Kranjsko, ko njen zastop sklep o volilni reformi, ki uveljavi načelo splošne in enake volilne pravice v novi kuriji. Sicer pa že davno vemo, da dr. Triller noče počivati v senci kupole sv. Petra v Rimu.

Poslanec Gangl je zagovarjal svoj navedeni predlog z razlogi, ki že davno niso več novi.

Odgovarjal mu je dr. Krek, ki izjavi v imenu S. L. S., da ni in ne more biti povsem zadovoljna s tem kompromisom. Govornik nemškega veleposestva pa je danes izrazil dovolj jasno, da je sedaj boljši kompromis nemogoč.

S to volilno reformo pa si ustvarimo nov, trdnjši teren za nadaljni ustavni boj v dosego splošne in enake volilne pravice. Razmere v deželi in državi se izpreminjajo in pride čas, ko dozorijo tudi to vprašanje. Sedaj pa ne moremo drugega, nego da sprejmemo ta kompromis. Bodimo realni politiki brez sentimentalnosti in mogoče bode skupno delo vseh strank za gospodarski napredek dežele, pa tudi vzajemnost s slovensko napredno stranko za narodne koristi naroda slovenskega. Pozabljen bodi boj za volilno reformo, brez osebnih strasti delujmo za narod in deželo. (Živahno odobravanje.)

Dr. Lampe se oglasi k stvarnemu popravku glede izreka dr. Trillerjevega, da je na nekem shodu na Dolenjskem rekel, da je narodno-napredna stranka izdala delavce. Dr. Lampe izjavlja, da je na drugih shodih govoril o razmerju narodno-napredne stranke in da je tedaj naglašal, da je liberalna stranka rabila vsikdar demokratični plašč samo zato, da brani privilegij kurij. Zlasti je opozarjal na nelojalno postopanje narodno-napredne stranke proti delavstvu v ljubljanskem občinskem svetu. V deželnem zboru bo še dovolj priložnosti delati za demokratične volilne reforme v korist delavstva ne le za deželni zbor, ampak tudi za občinske svete. In tedaj — zakliče dr. Lampe — se bomo zopet pogledali z narodno-napredno stranko in bomo videli, ali izdaja interese delavstva ali ne! (Veselost in odobravanje.)

Poročevalec dr. Šustersič naglašja, da sicer ni povsem zadovoljen z govorom dr. Trillerja. Prizna pa, da je dr. Triller ubiral take strune, iz katerih odmeva vsaj upanje vzajemnega delovanja v blagor dežele in naroda slovenskega. Dr. Triller je zahteval takozvano čisto novo kurijo, v kateri bi volili le isti, ki sedaj sploh ne volijo v nobeni kuriji. Toda ta »čista« kurija nasprotuje načelu splošne in enake volilne pravice, ker je le logična izpeljava kurialnega sistema, ki ga mi pobijamo

kot zagovorniki splošne in enake volilne pravice.

Zbornica je na to sklenila z vsemi glasovi proti Ganglu, da preide v nadrobno razpravo o izpremembi volilnega reda. Poslanec dr. Vilfan v nadrobni razpravi predlaga, naj se izločijo iz skupine mest in trgov iste vasi, ki so v občinski zvezi z mesti in trgi.

Poročevalec dr. Šustersič odgovarja, da se bode rešilo to vprašanje v novem, pomnoženem zboru. Predlog ni obveljal. Sicer pa bi ta izprememba ne imela nobenega pomena pri volitvah poslancev iz nove kurije. Pomenljiva bode šele pri bodočih volitvah v mestni skupini.

Pri § 33. naglašja dr. Novak, da si sedanj deželni zastop ne sme prisvajati pravic glede na disciplinarni red. To nalogo naj prepusti novemu, pomnoženemu deželnemu zboru. Govornik predlaga, naj se glasi besedilo, da je priziv zoper sklep disciplinarnega odseka na izključenje dopusten na deželni zbor.

Poročevalec dr. Šustersič odgovarja, da je disciplinarno postopanje potrebno za redne razprave. Pred očmi naj ima vsak poslanec in stranka. Danes meni, jutri tebi. Dr. Novaka predlog je bil odklonjen.

Do druge ure je bil sprejet izpremenjen deželni red. Seja se nadaljuje ob pol 5. uri. Na vrsto pride načrt deželnega volilnega reda.

* * *

Ob 3/4 5. uri deželni glavar zopet otvori sejo. Prične se nadrobna razprava o načrtu volilnega reda za deželni zbor.

Poslanec dr. Vilfan formalno predlaga, da se pri nekaterih mestnih skupinah vstavi v besedilo beseda »mesto«. Predlog ne obvelja. V četrt uri je bila razprava končana in načrt zakona sprejet v drugem in tretjem branju.

Deželni predsednik baron Schwarz se oglasi za besedo ter reče: Z ravnokar sklenjeno volilno reformo je izšlo solnce miru in sporazumljenja v naši lepi deželi. Opravičeno je torej upanje, da se v deželni zbornici zopet prične resno in redno delo, katerega je obilo. V prvi vrsti se bode novi deželni zbor bavil z uravnavo deželnih financ. Dobiti mora dežela s pomočjo države potrebno pokritje. Potem se bo deželni zbor moral baviti z raznimi vprašanji gospodarskega značaja in zvišanjem učiteljskih plač. Tudi vlada pozdravlja volilno reformo, ki omogoči zopet uspešno delovanje deželne uprave in zakonodaje. Vsem, ki so pripomogli, da se je posrečila volilna reforma, bodi izrečena topla zahvala. Z današnjim dnem nastopimo navdušeni novo pot za blagor in korist naše domovine. (Živahna pohvala.)

Deželni glavar Šuklje nato v vznesenih besedah proslavlja današnji dan kot zgodovinski dan za deželo Kranjsko. Smelo trdimo, da je bilo to kratko zasedanje najvažnejše in najpomembnejše za ustavni razvoj, kar jih je doživela naša dežela. Po dolgih, viharjih političnih bojih se je posrečila volilna reforma potom mirnega kompromisa med strankami. Kakor pa vsak kompromis, ima tudi ta svojo senčno in solnčno stran. Senčna stran tega kompromisa je, da volilna reforma, kakor si jo želi večina zbornice, še ni končana. Dosegli nismo še popolne splošne in enake volilne pravice, kakor jo žele najširji sloji prebivalstva in odgovarja modernemu demokratskemu času. Kar pa še ni, to upamo doseči v doglednem času. Odprli smo okno demokratski misli, odprli vrata zastopnikom, ki bodo vsaj v novi, četrti kuriji izvoljeni po načelu splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice. S tem na-

čelom se bodo sčasom sprijaznili tudi oni konservativni krogi, ki se mu danes še ustavljajo.

S to reformo res nismo dosegli, kar želimo, toda postavljena nam je trdna meja, ki je ne moremo podreti. Storili smo, kar je bilo mogoče. Reči pa smemo, da ni zmagala, pa tudi ne podlegla nobena stranka. Vsaka stranka najde v volilni reformi pridobitev, oziroma koncesijo. In tako danes končamo svoje delo v veseli zavesti, da svojemu presvetlemu vladarju ob njegovi šestdesetletnici vladanja poklonimo najlepši in najplemenitejši dar: Spravo mej strankami v tej zbornici. Delo svoje pa zaključimo danes s trikratnim klicem: Cesarju Francu Jožetu I. slava!

Poslanci navdušeno kličejo: Slava!

Deželni glavar si od zbornice izprosi dovoljenje, da vladarju brzojavno sporoči izraz najzvestejše udanosti v imenu deželnega zbora in dežele.

Deželni predsednik baron Sch w a r z izjavi nato v imenu vlade, da je zasedanje odgodeno.

Svoje mnenje o razpravi in o tem poročilu objavljamo na drugem mestu.

Politični odsevi.

Zaradi cesarjevih besed, izrečenih baje proti rektorjem, so socialni demokratje, kakor smo že poročali, interpelirali učnega ministra. To je bilo zelo koristno, kajti minister je odgovoril. In kadar odgovarjajo avstrijski ministri, imajo poslušalci vselej užitek. Minister Marchet je dejal približno: Morda je bilo tako, kakor vprašujejo interpelantje; ampak jaz ne vem, kajti če bi vedel, bi ne smel vedeti. In zato lahko pravim: Če je bilo tako, je bilo vendar povsem drugače. Sicer se pa ne govori o takih rečeh, ki spravljajo ministre v zadrego. — Choc je predlagal debato o ministrovem odgovoru. Glasovati se pa ni moglo, ker zbornica ni bila sklepna.

Jezikovni zakon, ki je bil že v jajčih lupinah največja slava Beckova, se je skisal. Načrt je izdelan, vse mogoče uradne in neuradne instance so ga revidirale in redigirale in kolacionirale in amendirale in aprotirale. Vlada je napovedala velikanske preobrate v notranjem političnem življenju Avstrije in njenih narodov in aktualni »pesniki« so že namakali peresa, da bi pisale Becku himne in ditirambe. A glej — parlamentarno letno zasedanje se približuje koncu, jezikovni zakon se pa drsa polagoma v nedosežne daljave. Tekom letnih počitnic ni upanja, da bi zakon prišel pred ministrski svet; nadaljevanje jezikovne akcije se odlašaja jesen. Hvala bogu — jesen je še daleč. Tedaj se bo zopet lahko govorilo o zimi.

Svobodomiselnost na Dunaju je imelo v »Koloseju« velik shod, ki se je pečal z dijaško stavko. Na tem shodu je govoril v imenu Slovencev medicinar Zalogar in človeka vesel, da se slisi vsaj iz dijaških slovenskih ust pametna in moška beseda. Omenjeni dijak je dejal: »Reklo se je, da bodo slovanski dijaki nastopali kot stavkokaži. Pooblaščen sem, da izjavim v imenu naprednih Slovanov, da se to ne bo zgodilo! Svobodomiselnost Slovanov stojimo na stališču, da se pri tem velikem kulturnem boju ne smejo vpoštevati nobeni narodni pomisleki. (Bravo!) Vemo, da se nam je bojevati zoper sovražnika, ki je mednarodni, ki se obrača proti Nemcem, Slovanom in Italijanom. Sovražnik je mednarodni, torej mora biti mednarodni tudi odpor.»

Govornik je žel za svoje besede splošno odobravanje. Reči pa moramo, da je govoril veliko bolj slovansko, kakor govore naši navdušeni Hejslovani, ki mislijo, da je slovanski svet zaplankan. In s takim nastopom bodo dijaki pribavili Slovincem gotovo več simpatij, kakor peterburški romarji, ki hodijo roke poljubovat krvavemu carju.

Wahrmondova afera se približuje svojemu koncu na tak način, kakor se končujejo važna vprašanja navadno v Avstriji: Končavajo se, a ne rešujejo se. Wahrmond je za novo šolsko leto premeščen v Prago, za poletni semester pa ima dopust. Dijaki, ki so stavkali zaradi svobode pouka, so na ta način izgubili cilj; stavka se mora končati, ker ni več smotra, ki bi ga mogla doseči in državni bogovi so zadovoljni, ker se vrne »mir«. Le bogvedaj, da bi se kaj odločilo! Sedaj prihaja tudi nemški »svobodomislec«, junakom, ki so povsem podobni našim liberalcem, pogum. Dokler je bilo kaj viharja in možnosti za boj proti klerikalizmu, dokler je bil cilj, ki bi bil vreden boja, so tičale liberalne čenče kakor netopirji v najbolj skritih kotih; sedaj, ko je stvarnost srečno pokopana, lezejo iz svojih skrovišč in spuščajo zopet svoje stare, prazne, hinavske fraze v zrak. Nemško-nacionalna zveza voli odbor, ta odbor naj izdela načrt, po tem načrtu naj se zagotovi svoboda znanosti in avtonomija vseučilišč. Čemu vsa ta komedija? Zakone, ki jamčijo znanosti svobodo in visokim šolam avtonomijo, imamo itak. In vendar se mora Wahrmond umakniti iz Inomosta, ker so klerikalci zapovedali tako. Vstali naj bi bili takrat, ko je bil čas, da bi se bilo klerikalcem stopilo na kurje oči, pa bi bil danes Wahrmond profesor v

Inomostu, na vseučiliščih ne bi bilo stavke in rimski črnuhi bi bili bolj krotki, kakor so. Po toči, pravijo, je prepozno zvoniti.

Na vseučiliščih v Inomostu bo treba imenovati novega profesorja za cerkveno pravo na mesto Wahrmunda. Dijaki, katerih misli hodijo se po ravnih potih, ne pa po diplomatičnih ovinkih, so izrekli bojazen, da bo napredovalo klerikaliziranje vseučilišč, zlasti da bo na Wahrmondovo mesto imenovan klerikalec. To je priložnost za liberalne Donkijote, da so napravili »veliko akcijo«. Namreč: Na »merodajnem mestu« so se »informirali«. Zdi se, da smatrajo meščanski poslanci sploh za svoj poklic, delati konkurenco javnim postreščekom. Navaden človek pošilja »dinstmane« s pisemci, zprašanj i. t. d. sem pa tja. Liberalni in drugi buržoazni poslanci pošiljajo se be — na »merodajna« mesta. Tam so nemški liberalni Miheljni izvedeli, da »se ne nameravajo merodajni krogi ozirati na politične interese, ampak da bodo o imenovanju profesorjev odločevali samo znanstveni interesi«. In smešni komediantje si menda domisljajo, da so dosegli velik uspeh. Da se jih le ne usmili noben zdravnik! Cele mesece jim je Marchet dan na dan zatrjeval, da odločno brani svobodo znanosti in da se Wahrmond ne bo zgodilo nič, prav nič! Da se krogom, ki nimajo kaj opraviti z znanostjo, ne bodo delale nobene koncesije. Da je gospod minister liberalen od nog do glave, od zunaj in od znotraj. In konec vseh lepih besed je ta, da mora Wahrmond zapustiti Inomost. Liberalci pa že zopet vandrojo na »merodajna« mesta, kjer se jim obljubuje, da ne bodo dobili več klofut; gospodje z vprašalniki polagajo v obraze slovesne gube, verjamejo obljubam in bodo čvrsto verjeli do prve klofute. Kadar jo skupijo, sestavijo pa zopet deputacijo, ki pojde vprašat na »merodajno« mesto, kaj in kako. Igra se začne iznova in lahko traja v enakem redu brez izprememb do konca dni. Če namreč ne pristopi prej ljudstvo in ne da junakom poštene brce.

Bosenska vlada išče izgovor za skandalozni razpust socialno-demokratskega strankarskega zbora v Sarajevu. Spričo poročil v izvenbosenskih časopisih je začela ondote absolutiste peči vest in morda jih je tudi nekoliko sram blamaže, ki so jo doživeli pred zunanjim svetom. Izmislili so si torej, da bi bil »morda« (!) kongres poslužil belgrajskim (!) političnim namenom! V tem zmislu pisari sarajevska »Wochenschrift«. Bedastejšega izgovora ne bi bili lahko dobili. Seveda, »velesrbske aspiracije« služijo sedaj bosenski vladi za vse njene reakcionarne korake. Dežela ne sme dobiti ustave in parlamenta, ker bi to lahko pospeševalo velikosrbsko agitacijo. Razširjenje občinske avtonomije je nadopustno zaradi — velikosrbske nevarnosti. In tudi socialistični zbor se mora prepovedati, ker bi morda — razpihal velesrbsko propagando. Teško je verjeti, da bi bili bosenski mogotci res tako neumni in spravljal razredno delavsko gibanje v zvezo s sanjari kralja Petra. Ampak, da si za vse svoje pašovske korake ne znajo izmisliti več kakor en izgovor, je slabo znamenje za njih duševno gihčnost.

V **ogrskem državnem zboru** je poslanec H o d y interpeliral ministrskega predsednika, ker je baron Beck izjavil v avstrijskem parlamentu, da se vprašanje glede pripadnosti Dalmacije k deželam avstrijske monarhije kmalu uredi. Pozival je ministrskega predsednika, naj to izjavo dementira, ker je v nasprotju z ogrskimi državnimi zakoni, ter izjavi, da pripada Dalmacija le Ogrski. Ministrski predsednik Wekerle je izjavil, da bo na interpelacijo odgovoril šele potem, ko se predloži avtentične zapisnike o tožadveni razpravi v avstrijskem parlamentu.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“!

Sodrug! na Kranjskem!

Vaše geslo zanaprej bodi: Na Kranjskem ne sme biti miru, dokler ne zmaga v deželi splošna in enaka volilna pravica. Tistega dne, ko obvelja volilna reforma, sklenjena v deželnem zboru kot posledica sramotne klerikalno-liberalne zveze, se mora začeti boj kranjskega delavstva za splošno in enako volilno pravico.

Sodrug!

Ali se bomo vedno udeleževali volitev brez uspeha? Ali bomo za vse čase trpeli, da si razdeljujejo privilegiranci pravice med seboj, ljudstvu pa kažejo fligo in ga zasmehujejo?

Zdi se jim, da lahko počenjajo, kar hočejo, ker je socialna demokracija na Kranjskem kulturna stranka in je vedno iskala mirnih potov.

Ker pri svojih demonstracijah nismo razgrajali in razbijali, mislijo, da je ribja kri v žilah kranjskega delavstva. Prepričati moramo torej združeno gospodo, da se moti. **Kranjski delavec ni suženj**, temveč se zaveda svojih pravic. Njegov značaj ni

pasje pohleven, temveč je dedščina onih Slovencev, ki so žrtvovali svojo kri za osvoboditev.

Sodrug! Treba je, da se vsi polotite dela. Deželnozborska gospoda Vam svojevoljno nikdar ne bo dala Vaših pravic. Toda če so argumenti s ceste zalegli ob državnozborski volilni reformi, bodo zalegli tudi ob volilni pravici za deželni zbor. Norčujejo se, da Vas ni! Kdo jim pa peče kruh, kdo jim izdeluje obleko in obutala, kdo perilo? Kdo jim zida hiše, palače in cerkve? Kdo jim obdeluje polja? Kdo jim vlačijo rudo iz zemlje? Kdo jim prijetno urejuje stanovanja? Kdo jim vozi iz vseh krajev potrebščine po železnicah? Kdo opravlja vse tisto delo, brez katerega bi segnili?

Delavci, **pokažite jim, da Vas je!** Otresite se predsodkov, otriesite se pomislekov. Postavite se na lastne noge, združite se v **edini delavski stranki**, tedaj boste močni in nihče več Vas ne bo mogel zasmehovati.

Prišel je čas, **ko mora res vsak sodrug postati agitator in organizator!** Pomislite, kakšno moč lahko zberete, če pridobi vsak zavedni delavec le enega tovariša za organizacijo in ta zopet onega!

Seveda uspeh je odvisen od **Vašega dela**. Sedaj ste se lahko prepričali, da ne smete verjeti nobenim obljubam nasprotnikov. Zanašati se smete edino na svojo moč, ta pa je velikanska, **če hočete sami!**

Vsi na delo in krivica mora pasti!

Socialni pregled.

Is železničarskih krogov se nam piše: Železničarji, ki so dne 6. junija t. l. zborovali na vrtu »Narodnega Doma«, so med drugim sklenili, pismo naprositi vse slovenske poslance, da bodo navzoči, ko se bo v zbornici glasovalo o predlogih manjšine, vloženih od poslancev dr. Ellenbogna in Beera glede zboljšanja dohodkov državnih železničarjev in poštne uslužbenec ter da naj z ozirom na res žalostni in bedni položaj teh kategorij glasujejo za oba predloga. Dne 13. t. m. so se vposlala ta pisma, vsakemu poslancu posebej in danes jih imajo pač že vsi v rokah. Železničarji in poštne uslužbenice bodo gotovo z največjim zanimanjem zasledovali razprave državnega zbora o proračunu, da se prepričajo, kako vpoštevajo gospodje poslanci njih žive, opravičene želje.

Pripomniti moramo, da nas bode veselilo, če dosežejo železničarji in poštne uslužbenice uspeh in če storé slovenski državni poslanci, kar je njih dolžnost. Izgovora, da so jim želje volilcev neznane, pač nimajo več. Počakajmo torej in videli bomo.

Žalostne razmere pri c. kr. železničarskem uradu v Trstu. Piše se nam: Pod tem zaglavjem je »Slov. Narod« v 121. številki objavil članek, s katerim je ožigal protekcije ob zasedanju višjih službenih mest pri c. kr. ravnateljstvu v Trstu. Tudi mi menimo, da bi bil skrajni čas, prenehati s to obče znano protekcijo in enkrat za vselej preprečiti dosedanje sistematično preziranje in zapostavljanje uradnikov. Toda to bi moralo veljati brezpogojno za vse stranke — tudi za narodno-napredno stranko. Da pa ni tako in da je protekcija tudi v nižjih slojih uslužbenec državnih železnic v najlepšem cvetu, dokazuje sledeči slučaj: Pred pol leta bil je sin nadučitelja in občinskega odbornika g. A. Likozarja sprejet v službo državnih železnic in sicer za postajo Ljubljana. Temu bi ne bilo nič pripomniti, ako bi ne bilo drugih reči. Sinek je 18 let star, obiskoval je nekaj razredov meščanske šole pod nadzorstvom svojega očeta in je duševno zelo zaostal. Po obstoječih predpisih bi se moral najkasneje v 3 mesecih javiti za brzojavni izpit. Toda pri trikratnem predizpraševanju bi mogel pokazati toliko znanja, da bi se postajenačelnik o njegovi zmožnosti prepričal in vposlal predpisani izkaz ravnateljstvu. Ugibalo se je dolgo, kaj nadalje početi. Našlo se je srednjo pot. Pozvali so ga brez tega izkaza na izpit, pri katerem je pa sijajno — pogorel. Vsak bi mislil, da je s tem komedije konec; a varal bi se. Zameriti se napredni stranki, ki očitno fantiča (recte očeta) pri njegovem stremljenju podpira, se noče ravnateljstvo. Dovolil se mu je čez 4 tedne ponavljavni izpit, pri katerem seveda ne bode več pogorel, akoravno bode njegovo znanje tako, kakor prvi dan, ko je vstopil. Ako se pomisli, koliko povsem zmožnih in v težki službi izvežbanih uslužbenec na progi in v skladiščih se zaman trudi, — seveda brez protekcije, da bi si pridobili boljše službo in s tem zboljšali svoj gmotni položaj, a tega samo zato ne dosežejo, ker se vedno vrivajo enaki elementi, so taki dogodki najboljšo sredstvo, da se vsem drugim uslužbencem, ki nimajo drugih protekcij, nego svojo kvalifikacijsko listino, odvzame vsako veselje do službovanja in vsako nado na trudu primerno plačilo z napredovanjem v službi.

Delavci!

Še letos imamo nove volitve za deželni zbor na Kranjskem, v Trstu in Istri. Na Kranjskem so volitve dopolnilne, t. j. volijo se poslanci »splošne« kurije in dva poslanca za mesto Ljubljana. Boj bo hud na celi črti. Povsod se pripravljajo nasprotniki za naskok na socialno demokracijo. Uspeh pa bo odvisen od dela nas vseh. Ako stori vsak somišljenik svojo dolžnost, moramo pokazati nasprotnikom, da socialna demokracija ni ubita, tudi če se združuje sila krivice proti njej.

Gotovo je, da bodo nasprotniki napeli vse sile. Toda socialna demokracija se ne sme ustrašiti nobenega boja in noben prejšnji neuspeh ji ne sme vzeti volje za novo delo. Tudi po drugih deželah so doživeli naši sodrugi mnogo in mnogo porazov, preden so dosegli le eno zmago.

Začnite se takoj pripravljati za boj! Vaš nastop pri volitvah mora biti mogočen protest proti političnim krivicam, ki so vam jih skuhal nasprotniki.

Ne zamudite časa! Začnite takoj organizirati in agitirati. Zlasti pa organizirati! Ne mislite, da Vas je malo. Dovolj je delavstva po Slovenskem, le zdramiti ga morate iz indiferentizma, ki ga izkoriščajo nasprotne stranke. Ne zanašajte se na delo posameznikov. Če ne agitira vsakdo, je uspeh nemogoč. Če pa pridobi vsakdo nekoliko novih sodrugov, je naš vspeh gotov. Često smo propadali samo zato, ker naši somišljeniki niso imeli dovolj zaupanja v svojo nado. Čim se to izpremeni, bo tudi drugače z našimi boji in zmagami!

Domače stvari.

Generalni govornik liberalne stranke za kranjsko volilno reformo je bil poslanec dr. Triller. »Slovenski Narod« je v soboto objavil ves njegov govor, kateremu se mora priznati, da je zanimiv. Iz njega se človek namreč res lahko veliko nauči. Kdor ga pazno čita, mora dobiti vtisk, da ves skrbno izdelani in z vso retorično fineso izrečeni govor ni nič drugega, kakor molitvica »mea culpa«! Gospod dr. Triller priznava: Anahronistična in spričo današnjih razmer skrajno krivična kurija veleposestva ostane nedotaknjena, delavstvo kot tako bo slej ko prej izključeno od sodelovanja pri deželnem gospodarstvu; šele bodočnost bo pokazala, če strogi pojmi o parlamentarizmu, o parlamentarni dostojnosti niso prekoračili meje politične pravičnosti... Vse to torej vedo liberalci; in vendar — in vendar so glasovali za to reformo! Liberalci so poznali greh, a vedoma so grešili. Če ne čutijo, da je to bolj vredno obsodbe, kakor početje klerikalne stranke, ki se saj lahko sklicuje na svoj egoizem, tedaj so pač izgubili politični čut in nihče jim ne more pomagati. Gospod dr. Triller je gotovo imel dosti truda s svojim govorom; saj se toliko zofizma ne izsipa kar meni nič, tebi nič iz rokava. Ampak ob vsem trudu njegov govor ne opraviči liberalne stranke, temveč jo obtežuje.

Moralni smo sprejeti kompromis zaradi volilne reforme — pravi dr. Triller. »Stališče ces. kr. vlade in tudi višjih faktorjev bilo in ostalo je neizprosno in nepristopno vsem našim argumentom« — tako je pripovedoval liberalni leader. »Meni se je tačas v pest krčila roka« — ampak dr. Triller je vtaknil pest v žep. Svojo opezijsko vlogo začenjajo torej liberalci s pestjo v žepu. To je krasna perspektiva. Ampak kje je zapisano, da so se liberalci morali vdati absolutistični volji gospoda Becka in Šusteršiča? Ali je dr. Triller pozabil, kaj je ob odobravanju poslušalcev obljuboval, ko je agitiral za svojo izvolitev? Ali res nič ne vé, da bi bili socialni demokratje podpirali vsak boj za resno reformo in vsak boj zoper to pokveko? Liberalci so se enostavno naveličali boja, to je vse. Kar je dr. Triller govoril o oltarju slovenstva, je lepa fraza, ki pa nima vsebine. Če pa sami razglashajo načelo, da se mora kapitulirati pred vlado, tedaj naj se ne čudijo in ne pritožujejo, da jih ta vlada tepe, kjer le mora.

Reven provizorij imenujejo liberalci kranjsko volilno reformo in celo klerikalci se trkajo na prsi in trdijo, da so prijatelji splošne in enake volilne pravice. Kakšnim tepcem neki hočejo dopovedati to? Kaj so pa storili, da bi reforma mogla ostati provizorična? Izročili so klerikalcem absolutno večino in dali so veleposetnikom moč, da preprečijo vsako bodočo reformo, če le zapuste zbornico! Iz deželnega zbora ne more nihče pričakovati boljše reforme in kdor smatra še splošno in enako volilno pravico za političen ideal, se sme zanašati le še — na ulico. Splošna volilna pravica na Kranjskem je zanaprej odvisna samo od socialne demokracije.

Dunajski parlamentarni poročevalci so poslali ljubljanskim časnikarjem v deželni zbor sledečo brzojavko: »Svojim kolegom v delu v deželni zboru kranjskem izražamo svoje najsrčnejše simpatije v borbi za častno in dostojno obvešanje de-

želnega zbora s tolmači javnega mnenja in jim želimo popoln uspeh. Načelnstvo časnikarjev v dunajskem parlamentu: Kolmer, Ruenz, Nowick, Penizek, Polatschek, Prummler, Singer, Schreiber, Wiberal.

Rešnja procesija v Ljubljani, ta navadna spomladanska parada liberalne stranke in drugih tercijsk, se je tako vršila, kakor je ob današnjih žalostnih časih mogoče. Nekoliko krajša je bila, ker je bil dan lep in se je nekaj brezvestnih svobodomiselnih napotilo na Golico, namesto da bi opravljali pred baldahinom svojo strankarsko dolžnost; drugače pa je bilo v redu. Le nekaj se je pripetilo, kar je z ozirom na kranjsko slogo obžalovanja vredno. Deželnih uradnikov ni bilo v sprevodu, ne za nebom, ne pred njim, ne pod njim; edini Suklje, sam, dolg in slovesen, je kazal svojo izgubljenost vero, ki mu jo je na stara leta Bog povrnil, kakor Jobu kamele. Kje so ostali uradniki? Ali so se spuntali svojem poglavarju, ali so šli na Golico? Ne, na Golico niso šli in ne spuntali se niso, temveč huda zdražba je prišla med visoke ljudi. Še v sredo je bil deželni glavar komandir uradnike v uniformo in pod baldahinom, v četrtek navsezgodaj pa je ukaz preklital ter zopovedal vsem uradnikom trdno spanje. Na večer te usodne srede se je namreč porodilo v Ljubljani novo vprašanje, ki utegne imeti zle posledice za slovenski narod in njegovo politiko. To vprašanje se glasi kratko in odločno: komu pripada v procesiji prednost, ali državi ali deželi? Kdo je bližji kadišnici in škropilniku? Res je, da nosita obedve škapulir in Marijin trak, res je, da sta obedve Bogu in njegovim namestnikom dopadljivi, ampak čegavo je prvenstvo? Suklje ga daje deželi, Levičnik pa državi. In ker se država ni udala, se je deželi ferzmagalo in demonstrativno ni šla s procesijo, kakor so se je državni in sodnijski uradniki demonstrativno udeležili. Razpor je popoln. Ampak opravičeno upamo, da ne bo trajal dolgo in da ne poseže pregloboko v politiko. Zavladala bo sloga, država in dežela pojdeti spet roko v roki za rešujočo procesijo, krog vrata sveti škapulir, v rokah brevir, na licih mir, — brez brade in brez brk. —

Narodnjaško narodnjaštvo je tako, kakor pijančevje petje. V Pulju izhajajoči list »Omnibus« je glasilo slovanskih narodnjakov. Zato objavlja na prvem mestu italijanske članke, zadaj pa oklice za vpisavanje v — nemško šulferajnsko šolo. Za vabilo na nepolitično znanstveno predavanje hrvaško-slovenskega delavskega izobraževalnega društva pa nima dveh vrstic. Ali je treba komentirati tako narodnjaštvo?

Vseslovanski kongres gre že polagoma v franže. Pravkar nam je gospod Hribar v najozjem krogu pripovedoval, da je s svojo čudovito diplomacijo popolnoma spravil Ruše in Poljake, pa že razglasha parlamentarna komisija avstrijskih poljskih poslancev, da se ne udeleži skupnega posvetovanja v Pragi, ker se nameravani zbor ne vjema s politično situacijo in ne bo imel političnega pomena, temveč bo zgolj riskanten diletantizem. Rusini, ruski in avstrijski Poljaki, Srbi, Bulgari, makedonski Slovani, Hrvatje nočejo nič vedeti o vseslovanskih kongresih pod protektoratom carjeve vlade. Hribar je pa navdušen za svojo velikansko akcijo. Diletantizem — v tem vsaj imajo Poljaki prav.

Hrvatski profesorji so se končno vendar naveličali, predavati praznim klopem. Ker so dijaki tako zakrknjeni, da se na noben način niso hoteli vrniti na zagrebsko univerzo, je vlada sklenila, zaključiti letni semester, ki je vsega skupaj trajal komaj 25 dni. Tako kratkega semestra menda še nikdar ni imelo nobeno vseučilišče na svetu.

Kapacitete imajo narodnjaki med seboj, katerim se je res treba priklanjati do črne zemlje in še globlje. »Pogumno trdi, česar ne veš«, je zanje glavno načelo. Tako je zadnjič na socialističnem shodu v Pulju dejal neki narodnjak z najresnejšim obrazom in z gesto imenitnega učenjaka: »V Istri živi 18.000 Italijanov in 22.000 Slovanov. Naši ljudje se včasih posmehujejo Francozom in njih geografskemu znanju. Čemu, če mislijo naši domači narodnjaki, da je Istra puljsko predmestje?

Tržaški deželni zbor je sprejel pretečeni petek volilno reformo za občinski svet in za deželni zbor. Za načrt je glasovala italijanska večina in slovenska manjšina. Novi italijani red je kompromis med deželnozborskimi strankami in med vlado. Vzoren res ni in načelo splošne enake volilne pravice tudi v njem ni obveljalo. Vendar pa je neskončno boljši od kranjske volilne reforme. Če ne vpeljuje enakih pravic, je pa vendar vsaj tak, da si vsi sloji lahko priboré vsaj nekaj zastopstva. O posameznostih načrta smo že svojedobno natančno poročali. Prvotna osnova se je tekom kompromisnih pogajanj še nekoliko poslabšala in resnici na ljubo se mora povedati, da ostane volilni red v socialnem in v narodnem oziru krijičen. Delavstvo bo pač v novi kuriji lahko dobilo nekoliko zastopnikov, nikakor pa ne toliko, kolikor mu gre po njegovem številu in po delu, ki ga izvršuje. Buržoazna manjšina bo tudi zanaprej vladala nad ogromno proletarsko večino; nacionalno pa bodo Slovenci tudi zanaprej zapostavljani. Vendar je skoro čudež, da jo združena buržoazija vsaj toliko koncedirala ljudstvu. Nova kurija ne bo splošna, ampak v njej bodo volili samo tisti, ki nimajo volilne pravice v

drugih razredih. Za delavstvo pomeni to majhen napredek, ki ga bo porabilo, da se bo zanaprej bojevalo za splošno in enako volilno pravico ne le na ulici, ampak tudi v deželni zboru.

Dopisi.

Iz Idrije. Desetletnica Občnega kons. društva v Idriji se je 21. t. m. praznovala, kar najbolj slovesno. Dopoldne se je vršilo slavnostno zborovanje, kjer je govoril sodr. Ant. Kristan o pomenu in važnosti Občnega kons. društva. — Popoldne je bila v Podrožju velika ljudska veselica, ki se je odlikovala po ogromni udeležbi in po zelo animirani zabavi. Svirali sta dve godbi, ena na plesišču, ena koncertne komade. »Sabec« klub ie lepo prepeval. Veliko veselja sta vzbujala Hrvata, ki sta pekla jančke na ražnju.

Pulj. V nedeljo, 21. t. m. je bil tukaj na vrtu »Arco Romano« imeniten shod, ki ostane puljskim sodrugom, pa še nekaterim drugim ljudem, gotovo dolgo v spominu. Začetkom je bila udeležba, če vpoštevamo obisk nekaterih prejšnjih shodov, nekoliko manjša kakor bi bili pričakovali. Toda tekom zborovanja se je napolnil ves vrt in vsa cesta pod vrtom. Izvoljen je bil za predsednika sodrug Petejan, za zapisnikarja sodrug Zlobec. Prva točka dnevnega reda je bila »Poslanci v državnem zboru in delavstvo«, poročal je pa sodrug Etbin Kristan, ki je na svoj znani jasni način in s temperamentom naslikal enoletno delovanje avstrijskega državnega zbora in ostri kritiki podvrgel ravnanje jugoslovanskih poslancev, ki je bilo ves čas na škodo delavstvu. Na podlagi delovanja v deželi in v državi je govornik izvajal, da politika narodnjaških poslancev ne le da ni demokratična, ampak da tudi ni narodna. Poročevalčev govor je obsegal toliko stvarnosti, podanih v duhoviti obliki, da je nemogoče, reproducirati ga v kratkih potezah. Ze med njegovim govorom se je oglašalo nekoliko navzočih narodnjakov z zelo neslanimi medklci. Povedalo se jim je pa, da se jim ni treba truditi, kajti če imajo kaj povedati, bodo itak dobili besedo. Res se je, ko je končal sodrug Kristan, oglašil novopečen narodnjak, ki je pa kvasil take, da so bili zborovalci v zadregi, ali naj se jeze nad tako gorostasno neumnostjo, ali naj se smejo. Govoril je n. pr. o Bebelovih milijonih, sodruga Kopača je imenoval zagrizenega Italijana, Pittoniju je očital nacionalni šovinizem, proste psovke kakor »lopov« i. t. d. je pa metal okrog sebe kakor da mu je to največja naslada. Potem se je oglašil za besedo gospod Belinič. On je bil v svoji polemiki dostojnejši, kar se tiče oblike, toda v stvari je bil prav slabo podkovan. Trdil se je, dokazati, da so socialni demokratje v parlamentu izdajali koristi delavstva, a da so narodnjaki delovali za delavstvo. Sodrugu Kristanu ni bilo težko, pobiti njegova izvajanja tako, da ni ostalo nič od njih. Ker je narodnjaški govornik spravil debato na to polje, je naš sodrug temeljito posvetil na reakcionarni značaj narodnjaške politike v Istri in je spričo nestranežnih dejstev dejal, da je med narodnjaki in socialisti v vsem mišljenju in čutenju prepad, ki se ne da zasuti. Narodnjaki ne morejo misliti demokratično, klečeplazenje pred vladami jim je duševna potreba, vsi polni so navdušenja za militarizem in marinizem in zato ne more biti med njimi in med nami, ki smo po naravi demokratični, nič drugega kakor boj. Govornik je naglašal, da rad dostojno polemizira z dostojnimi nasprotnikom, da pa ne sme pričakovati stvarne polemike človek, ki nastopa s tako brezprimerno surovostjo, kakor prvi »debater«. Končno je sodrug Kristan z lapidarnimi argumenti podprl verjetnost, da se še združijo buržoazni Hrvatje z buržoaznimi Italijani, da skupno nastopijo proti delavstvu obeh narodnosti. — Ker se je polemika o prvi točki raztegnila skoraj do ene popoldne, se je druga točka »Slovanske šole v Istri« odložila za drug shod in se je zborovanje zaključilo ob velikanskem navdušenju z rovalcev, katerim se je čitalo na obrazu veselje nad krasnim uspehom.

Društvene vesti.

Godbeno društvo v Idriji priredi 28. junija 1908 javni koncert na vrtu gosp. Nusbecka. Začetek takoj po javni tomboli. Vstopnina 20 v za osebo. — Ker se ni izvršil izlet godbenega društva na binkostni ponedeljek, se vrši 5. julija v Koševnik. Odhod ob 12. uri (opoldan). Vstopnine ni. Prijatelji društva se vabijo na obilno udeležbo.

Delavsko izobraževalno društvo v Pulju je priredilo v soboto, dne 20. t. m. v svoji čitalnici predavanje o »Revoluciji v zgodovini«. Sodruga Etbin Kristan je razložil pomen revolucije sploh in njene vzroke, potem pa je naslikal razvoj revolucij z zgodovinskimi primeri iz vseh časov. Prišel je do zaključka, da pomeni socialna revolucija, v kateri živimo sedaj, vrhunec socialnih bojev in najvišjo v razmerah mogočo stopnjo revolucije. Predavanje, ki je trajalo blizu 2 uri, je napravilo na poslušalce globok vtisk in je doseglo splošno odobravanje.

Shodi.

Zagorje ob Savi. V četrtek, ob 4. popoldne, je bil na Lokah, na Rakarjevem vrtu obilno obiskan shod zagorskih delavcev in kmetov, ki se je pečal v prvi vrsti s kranjsko volilno reformo, o kateri sta poročala sodruga Čobal in Etbin Kristan. Z nepopisnim ogorčenjem je shod sledil poročilu o nezaslišanem izdajstvu klerikalno-liberalne družbe. Potem je sodrug Čobal poročal o boju delavskih izkoriščevalcev proti konsumnim društvom ter se je sprejela primerna resolucija.

Po sklepu shoda je predsedstvo odposlalo poslancu Engelbertu Ganglu sledeči brzojav:

«Na ljudskem shodu zbrano zagorsko delavstvo se popolnoma strinja z Vašim predlogom glede splošne in enake volilne pravice ter ogorčeno odklanja krparijo ustavnega odseka.

Za predsedstvo: Repovš.»

Deželna konferenca jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Istri.

Sodrug Petejan pozdravi delegate, zastopnike izvrševalnega odbora, političnega odbora iz Trsta, zastopnike stranke iz Dalmacije in zastopnike italijanske socialno-demokratske stranke.

V predsedništvo so izvoljeni sodrugi Alojzij Kermolj, Zlobec, za tajnika Smolerc in Haramina.

O prvi točki «Politično delovanje stranke v Istri» poroča sodrug Haramina. 18. avgusta 1907 je bila v Pulju prva konferenca jugoslovanskih socialnih demokratov; 1. septembra 1908 je bil prvi ožji shod, 24. septembra se je ustanovilo izobraževalno društvo, popoldne ljudski shod. Dne 1. oktobra je bil velik ljudski shod v protest proti nameravani volilni reformi za deželni zbor. Za protest proti občinski reformi je bil shod dne 20. okt. Takrat je bil po iniciativi jugoslovanske socialne demokracije prvi hrvaški shod v Pulju pod milim nebom. Narodnjaki so skušali razbiti shod; socialisti so jim iz popustljivosti izročili predsedništvo, v zahvalo je njih predsednik zaključil shod. Stranka je takoj na to sklicala zopet enak shod pod milom nebom, ki se je izvršeno obnesel. Velikih shodov je bilo tekom leta 12. Nekoliko shodov je stranka priredila skupno z italijanskimi socialnimi demokrati. Na prvi deželni konferenci je bil dne 22. decembra izvoljen odbor za deželno organizacijo. Meseca januarja se je ustanovila lokalna organizacija v Labinu, kjer je interveniral sodrug Jelčić.

V imenu izvrševalnega odbora pozdravi konferenco sodrug Etbin Kristan, v imenu tržaškega političnega odbora sodrug Gaspari, v imenu dalmatinske organizacije sodrug Prkušić, ki podaja tudi poročilo o dalmatinskih razmerah. Za italijansko deželno organizacijo pozdravlja konferenco sodrug Lirussi, za lokalno sodrug Percovich.

Političnemu odboru se soglasno izreče absolutorij.

Potem poroča sodrug Petejan o drugi točki: Predstoječe deželnozbornske volitve v Istri. Splošna kurija ima 8 mandatov v sedmih okrajih; 4 mandati pripadajo Slovanom, 4 pa Italijanom. Sodrug Petejan razloži razdelitev volilnih okrajev, ki je geografsko naravnost absurdna. Končno predlaga resolucijo.

Debate se udeležujejo sodrugi Gaspari, Jelčić, Haramina, Kristan.

Sprejeta je sledeča resolucija:

Konferenca deželne organizacije jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Istri, zborujoča v Pulju dne 21. junija 1908, sklene sledeče:

1. Stranka naj se udeleži samostojno volitev za istrski deželni zbor in sicer v splošni kuriji. V ta namen naj se izda popularen volilni oklic in naj se ustanovi volilni sklad.

2. Za imenovanje in proglašanje kandidatov naj se pooblasti deželni politični odbor, ki ima nalogo, da imenuje in proglasi kandidate dogovorno z izvrševalnim odborom v Ljubljani in z organizacijami prizadetih okrajev.

3. V okrajih, ki pripadajo italijanski narodnosti, se podpirajo kandidati italijanske socialno-demokratske stranke.

4. V slučaju ožje volitve ima odločevati deželni politični odbor po dogovoru z izvrševalnim odborom.

5. Volilna agitacija se izroči deželnemu odboru, ki naj funkcionira kot deželni volilni odbor.

Nadalje poroča sodrug Petejan o občinskih volitvah v Pulju in v Labinu.

Debate se udeležujejo Jelčić, Gaspari, Haramina, Bučić, Lirussi, Leskovic, Jelčić, Petejan, Perković, Kristan.

Sprejme se soglasno sledeča resolucija:

1. Jugoslovanska socialno-demokratska stranka se aktivno udeleži prihodnjih občinskih volitev v Pulju.

2. Labinjski lokalni organizaciji se nalaga, da se udeleži občinskih volitev le, če se čuti sama dovolj močno, da se pa ne spušta v kompromis z nobeno meščansko stranko.

Tudi o točki «Organizacija in taktika» poroča sodrug Petejan, ki detajlirano razlaga strankarsko organizacijo. Po daljši debati se sprejme sledeča resolucija:

1. Stranka naj nadaljuje izvrševanje sklepa prve konference, ki se je vršila v Pulju 22. decembra ter je sklenila ustanovitev deželne organizacije jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Istri na sledeči način:

- lokalne organizacije,
- volilno-okrajne organizacije,
- deželna organizacija s sedežem v Pulju.

2. Priporoča se ustanovitev podružnic delavskega izobraževalnega društva po vseh krajih, kjer ni mogoče ustanoviti strokovne organizacije.

3. Sklene se, nadaljevati akcijo v korist slovenskih in hrvaških šol v Istri povsem neodvisno od vsake nacionalistične stranke.

Po zaključnem govoru sodruga Petejana je predsednik zaključil konferenco ob 6. zvečer.

Berite!

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kautsky:

„Kdo uničuje proizvajanje v malem?“

Cena 80 vinarjev.

H. Kirchsteiger:

„Pod spovednim pečatom“.

I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

„Socializem“.

Cena 80 vinarjev.

A. Kristan:

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

„Komunistični manifest“.

Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:

„Zakaj smo socialisti?“

Cena 14 vinarjev.

„Vatikanski letnik“.

Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi „Rdečega Praporja“ v Ljubljani, „Napreja!“ v Idriji in v vseh slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

Važno za delavce in sploh za vse konsumente!

V «Založbi časopisa „Napreja!“ v Idriji» je te dni izšla brošura

„O konsumnih društvih“.

Njih pomen in važnost za delavsko ljudstvo.

Cena brošure je 20 vinarjev.

Kdor se zanima za zadružništvo, osobito za konsumna društva, mu bo ta brošura zelo dobro došla. V njej so uvrščeni najraznovrstnejši članki, ki govorijo o pomenu, važnosti in zgodovini konsumnih društev.

Sezite po njej!

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitirajte „Rdeči Prapor“! povsod za

KAVARNA
„Unione“
preje „Tedesoo“ v Trstu
se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Gostilna „Leon“ v Ljubljani
Sredina št. 10 (v Prulah)

Podpisana se priporočata slavnemu občinstvu, osobito p. n. delavstvu za mnogobrojen obisk. Točijo se pristna štajerska vina in priljubljeno domače Auerjevo pivo. Dobra kuhinja. Postrežba točna in solidna. 10—6

Z odličnim spoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik.

Proti klerikalizmu!

Wahrmundova brošura
„Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost“
je ravno kar izšla.
Stane 70 vin. komad.

Slovenski prevod je popoln, ker je preložen po interpelaciji poslancev sodruga Némeca in drugov ter po govoru poslanca sodruga Seitza.

Prodajam okoli 8000 metrov
ostankov posteljnega platna
(kannas) z jamčeno kvaliteto, samo izbrani ostanki po 8—16 metrov kos, za popolno posteljno perilo 1 meter po 22 krajcarjev. Razpošilja se najmanj 40 metrov po poštnem povzetju.
S. Stein, tovarna za platno
Nachod na Češkem.